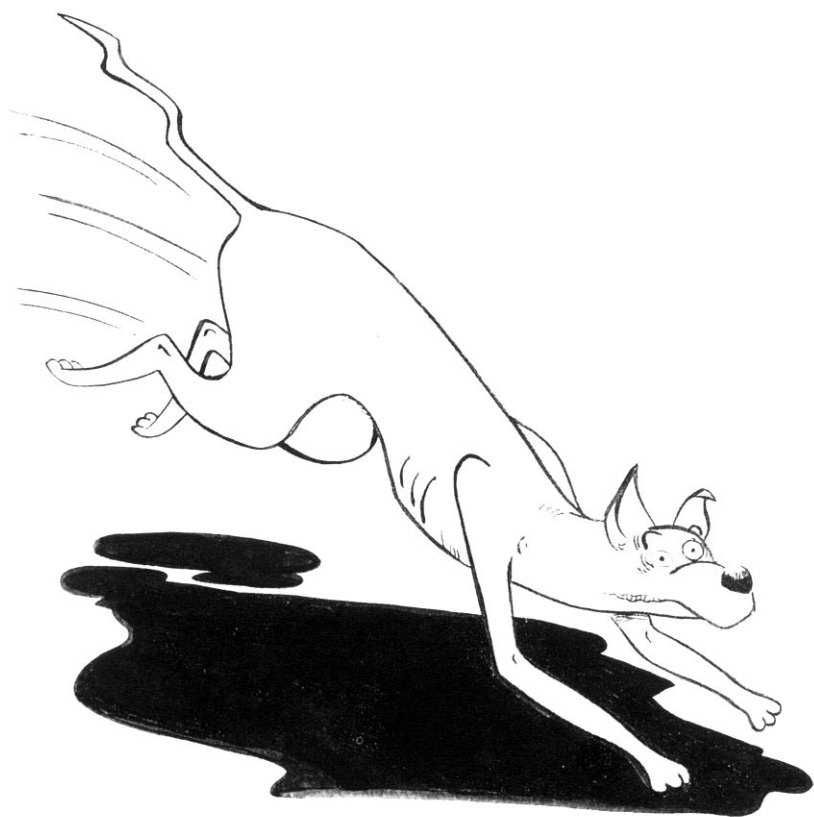

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Quatre històries d'animals

Elaborades per Teresa Soler i Joan Andrés

QUATRE HISTÒRIES D'ANIMALS

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Josep Franco.*

Il·lustracions: *Rocío Miralles.*

Edicions Bromera / Alzira, 1992

Col·lecció: EL MICALET GALÀCTIC, núm. 15

Format: 20'5x13, 80 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: A partir de 8 anys.

RESUM ARGUMENTAL DE EL RATOLÍ QUE VA SER TIGRE

Prodigi és el prototip del noble cavaller xinès, reeixit en totes les activitats pròpies del seu llinatge: les arts guerreres, les de la màgia, la vida cortesana o l'àmbit cultural. Un dia, cansat de la vida que duia, emprén un llarg viatge, que el du a la seua residència definitiva, al cim d'una altíssima muntanya, des de la qual, al cap d'uns quants anys, arriba a dominar el llenguatge del bosc i dels animals. La seua tranquil·litat es veu alterada quan, sense respectar les lleis del bosc, salva un ratolí de les urpes d'un falcó. Per a protegir-lo utilitza la seua màgia i el converteix successivament en un gat, un gos i un tigre. El ratolí, en veure's fort, menysprea la resta dels animals del bosc, els quals comencen a murmurar. L'antic ratolí, ara tigre, sentint-se poderós i oblidant els favors que Prodigi li havia fet, intenta matar-lo, ja que pensa que així ningú no li recordarà el seu origen tan humil. Prodigi descobreix les seues intencions, el torna a convertir en ratolí i l'envia de nou al bosc.

FUMAT I BLANQUETA

L'Albufera de València, una Albufera encara neta i sense contaminar, era el lloc on un colom i una coloma intentaven criar els seus colomins i formar una família. La història comença quan, a la primavera, hi arribaren Fumat i Blanqueta i feren el seu niu en un roure molt frondós. Però a la soca d'aquell roure també havia fet el seu cau una serp negra i escatosa. Cada vegada que Blanqueta ponia els seus ous i li naixien els colomins, la serp se'ls menjava tots. Quan més desesperats estaven, Fumat va descobrir que l'ofidi era la causa de la desaparició dels colomins i preparà un pla per desfer-se d'ell. El príncep de València havia anat, com feia cada dia, a prendre el bany a l'Albufera i s'havia deixat sobre una pedra la cadena d'or que sempre portava penjada al coll. Fumat la va agafar i la va portar prop del cau de la serp. Quan el príncep acabà de prendre el bany i s'adonà que li faltava la cadena, envià tots els seus criats a buscar-la. Quan la trobaren esclataren en grans crits d'alegria i, en sentir-los, va eixir la serp. En veure-la, tots es pensaren que havia sigut ella qui havia furtat la cadena. El príncep va matar la serp i així Fumat i Blanqueta pogueren tenir colomins i formar la família que tant havien desitjat.

DOS AMICS I UN ALTRE

Dos amics i un altre conta l'aventura d'un conill blanc anomenat Pep i un verderol anomenat Hipòlit, els quals s'ajudaven mútuament per estalviar-se els perills del bosc. Així, mentre l'un menjava l'altre vigilava. Però un dia un rabosot va veure el conill i pensà en la manera de menjar-se'l sense haver de passar cap perill. Per poder aconseguir-ho, primerament va fer amistat amb el conill que no va voler escoltar els consells del seu vell amic, el verderol. El rabosot enganyà el conill i el dugué a menjar a un prat on cap animal s'atrevia a anar perquè estava molt ben guardat per un vigilant que atrapava qualsevol animal que hi entrava. Per fi, després d'uns quants dies d'anar a menjar al prat, Pep va caure en la trampa que li havia preparat el guarda i

començà a demanar ajuda al rabosot, el qual es va fer el desentès, tot esperant que el conill es morira per tal de menjar-se'l tranquil·lament. El qui sí que el va ajudar va ser el seu amic Hipòlit, el qual li explicà un pla per a escapar-se del rabosot i del guarda. El conill, per fi, s'adonà de qui era de veritat el seu amic i va seguir al peu de la lletra els consells del verederol, amb la qual cosa aconseguí deixar amb dos pams de nassos el rabosot i l'home.

EL GOS BLAU

La sequera i el fred deixen sense aliments els animals d'un frondós bosc. Un gos vell i famolenc decideix anar a la ciutat per tal de trobar menjar. Para a casa d'un tintorer i hi troba una olla molt gran que conté tiny blau. Pensant que és menjar, no dubta a ficar-s'hi. Fingint que és mort, aconseguix eixir del tonell i torna al bosc on es veu reflectit en les aigües d'un estany. En veure's tot blau, pensa que pot enganyar la resta dels animals i proclamar-se així rei dels animals, fent-se passar per un esperit. Els animals del bosc, emporuguits, acaben per reconèixer-lo com a rei. Al principi, el seu regnat és virtuós i tots els animals n'estan contents, però a mesura que passa el temps, el gos s'oblida dels seus orígens i es torna un rei dèspota, orgullós i injust. Es rodeja de consellers forts i poderosos, alhora que poc prudents, la qual cosa provoca el ressentiment de la resta dels animals del bosc, els quals, dirigits per un gos vell, busquen l'aliança amb els gats. Gossos i gats preparen un pla per a enderrocar-lo. Un dia aconseguixen que el gos blau caiga a l'estany i perda el tiny. El gos, desposseït del seu color artificial, nada cap a la vora contrària i desapareix per sempre més.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El món animal i el seu entorn serveixen a l'autor per a reproduir situacions i fets que es donen en la vida de les persones. Ací els animals són protagonistes, ficticis i voluntària-

ment triats, d'uns actes que molt sovint trobem entre les persones.

La personificació, tant d'animals com de sers inanimats, és un recurs usat des de molt antic en la literatura. El món de la faula ja el trobem a l'antiga Grècia amb importants autors com Hesíode i Isop, gran faulista en prosa. Aquest gènere també és molt popular a l'edat mitjana, on destaca la figura de Ramon Llull, el qual, en el *Llibre de les bèsties*, utilitza els animals per a reprovar els vicis i defectes de la societat de la seua època. Més tard, La Fontaine, en les seues faules, exposa els interessos que feien moure la societat de finals del segle XVII, tot criticant la hipocresia i els abusos de poder, mentre que Ratisbone utilitza la faula per a transmetre ensenyances als xiquets.

En *Quatre històries d'animals* entrem en aquest món de ficció que suposa la faula i així, dualitats tan importants com amistat/enemistat, força/intel·ligència, intriga/claredat, venjança/perdó, covardia/valentia, enveja/generositat, són contraposades per l'autor, el qual disposa que, a la fi, els valors positius isquen triomfants de l'enfrontament. És per això que, encara que no trobem al final de cada història el consell moral clàssic de la faula, sí que podem observar una clara intenció didàctica, sobretot si tenim en compte que els animals d'aquestes històries no actuarien mai en la realitat com ho fan en el llibre. Ells tenen les seues regles i en el seu món no és una mala cosa que una serp es menje uns colomins, un falcó un ratolí o un rabosot un conill, ni que un gos amb molta fam recórrega a l'enginy per a solucionar la seua necessitat.

L'AUTOR

Josep Franco va nàixer el 1955 a Sueca (La Ribera Baixa). És mestre i actualment treballa a l'EPA d'Algemesí. Però Josep Franco és, sobretot, escriptor. Col·laborador habitual de la premsa i revistes del país, ha guanyat molts premis literaris, entre els quals destaquen l'Andròmina de narrativa (1983) i el Premi de la Crítica (1984). Autor de nombrosos llibres de novel·la i narracions, com *Calidoscopi*, *La molt estranya vida de Pere Milà*,

Aldebaran, L'últim roder o *Antropologia parcial*, també ha conreat amb èxit la literatura infantil i juvenil, amb títols tan coneguts com *El misteri de l'aigua, La sal, Ulisses* o *La ciutat submergida*. Ara, amb *Quatre històries d'animals*, s'acosta a uns lectors més joves.

LA ILLUSTRADORA

Rocío Miralles va nèixer a Madrid el 1964. Als nou anys es trasllada a València, on viu des de llavors. Realitza estudis de pintura a la Facultat de Belles Arts. És en aquesta època quan es publica el seu primer treball professional, un llibre de contes. En acabar els estudis es dedica a la il·lustració i col·labora en llibres de text infantils i en diferents treballs de publicitat.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

S'ha de fer llegir. En això els mestres solem estar d'acord. Sabem que si un xiquet o una xiqueta llig amb assiduitat pot tenir obertes les portes del coneixement, li pot resultar més senzill el treball de les assignatures i assimilarà més fàcilment el currículum escolar. Però perquè això es produísca hem d'aconseguir que llegir no siga per al lector incipient una «obligació». La lectura d'un llibre no ha d'estar voltada de treballs pesats, avorrits i obligatoris, que l'alumne ha de realitzar després de llegir el llibre, ja que, sense mesura, tot això pot arribar a fer que la lectura també es convertisca en pesada i avorrida. Hem d'intentar despertar el plaer de la lectura, aconseguir que aquests primers lectors ho passen bé amb un llibre a les mans (llegint-lo, mirant-ne les il·lustracions, comentant les historietes d'un còmic amb els seus companys, consultant algun dubte o buscant alguna informació que li interesse) i, sobretot, hem de fer nèixer l'ànsia per llegir, la necessitat de seguir fins al final una història. En alguns alumnes això resulta prou fàcil, estan avesats a llegir, pareixen «devora-llibres», se n'acaben un i ja te'n demanen un altre, viuen les sensacions i les aventures que els protagonistes passen. Estan

dins del món fantàstic i creador de la lectura. Però ¿i els altres?, ¿i els qui a penes lligen o aquells als qui no els agrada gens llegir, o els qui quan veuen un llibre miren el número de pàgines i s'espanten per poques que siguin?

Abans que res convé analitzar com són els xiquets i les xiquetes que tenim a la classe: si ja lligen amb regularitat o no, quin és el seu nivell de vocabulari i de comprensió lectora, quines són les seues preferències...

Després caldrà que dotem la nostra classe d'una bona biblioteca d'aula. ¿Què vol dir «bona»? Hauríem de tenir tres o quatre volums per alumne i aquests llibres els hem de seleccionar d'acord amb les conclusions de l'anàlisi de la classe que hem proposat abans; amb tot, sempre hem de mirar de conformar una biblioteca amb llibres bonics a la vista: amb cobertes agradables, que tinguen un cos de lletra adequat a l'edat, que no els falten les il·lustracions atractives... També hem d'intentar que els temes dels llibres siguin ben variats perquè els alumnes en troben sempre del seu gust i perquè tinguen l'oportunitat de llegir tant les històries actuals com els clàssics de sempre. A l'hora de fer la selecció d'aquests llibres no hem d'oblidar que han de ser fàcils de llegir o, el que és el mateix, que el seu nivell de llenguatge, de vocabulari i de complexitat s'adapte a l'edat dels alumnes. Trobar-se amb un llibre incompreensible, dificultós pel seu llenguatge o per altres causes, no és massa motivador per a l'alumne, el qual fàcilment arribarà a la deducció que tota la lletra impresa és igualment carregosa.

Ja tenim la biblioteca, ara donem-los temps per a agafar un llibre, fullejar-lo, mirar-lo, començar-lo i, si no els agrada, donem-los l'opció que puguen tornar-lo als prestatges de la biblioteca i canviar-lo per un altre. És el moment de començar qualsevol estratègia de motivació lectora.

El procés per a aconseguir que una lectura siga gratificant i creadora per als alumnes és llarg en molts casos, i només en alguns el *miracle* esdevé ràpid, però sempre val la pena intentar-ho. Vosaltres, com a lectors coneixedors d'aquella meravellosa ànsia que produeix la lectura, ho sabeu.

PROPOSTES DE TREBALL*
(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen les presents propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:.....

AUTOR:.....

ILLUSTRADORA:.....

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ:..... Núm.:.....

1.— Cada conte té un títol. Imagina que tu ets l'autor del llibre. Posa un títol diferent a cada conte.

El ratolí que va ser tigre

.....
Fumat i blanqueta

.....
Dos amics i un altre

.....
El gos blau

2.— Uneix cada animal amb el seu nom propi.

colom

Tro

gos

Blanqueta

coloma

Pep

verderol

Fumat

conill

Hipòlit

3.— El ratolí de la primera història es converteix en:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Dibuixa l'animal corresponent en cada vinyeta.

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1.— ¿Quin nom posaries tu a aquests animals que també apareixen en el llibre si foren les teues mascotes?

Al ratolí.....

A la serp.....

A la rabosa.....

Al falcó.....

2.— El 17 de gener se celebra la festivitat de Sant Antoni que és el patró dels animals. A Fortaleny, un poble de la Ribera Baixa, fan una fira de porrat. ¿Com ho celebren a la teua població?

.....

.....

.....

.....

.....

3.— En el primer conte, el màgic Prodigí, per convertir el ratolí primer en gat i després en gos, diu:

Carrat, carrat: torna't un gat

Porrós, porrós: torna't un gos

Amb l'ajuda d'una vareta màgica inventa encanteris per convertir durant uns moments:

—El teu mestre en granota

.....

—El teu pare en sargantana

.....

—La teua cosina en caragol

.....

4.— Calcula quantes potes tenen:

Una dotzena de conills:.....

Mitja dotzena de verderols:.....

Fumat, Blanqueta i els quatre colomins més la serp:
.....

Tants ratolins com dies té febrer si l'any és bixest:

Escriu les contestacions en lletra.

5.— Fixa't en la comparació de l'exemple i completa les que van a continuació:

El tigre és més feroç que el ratolí

La rabosa és més..... que el conill

El conill és tan..... com la neu

Hipòlit és menys..... que Fumat

El ratolí..... intelligent..... Prodigí

Tro patia..... fam..... un lladre

Blanqueta volava..... alt..... Fumat

6.— ¿De quin animal de tots els que ixen en el llibre et disfressaries en carnestoltes? Dibuixa't amb la disfressa de l'animal que has elegit.

7.— Quan Tro arriba a la ciutat va a parar a casa d'un tintorer. ¿Quines cinc preguntes li faries al tintorer si volgueres saber com és la seua faena? (Recorda que has d'usar els signes d'interrogació.)

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

8.— Descobreix què li agrada a cada animal. Llig primer les ordres que veuràs ací baix i posa SÍ o NO en cada casella. Has de saber que a cada animal només li agrada una cosa.

- 1.— Tro prefereix passejar pel bosc.
- 2.— A Hipòlit no li agrada anar de festa.
- 3.— A Fumat no li agrada anar de festa.
- 4.— Fumat regala un còmic a l'animal que li agrada llegir-ne.

	HIPÒLIT	PEP	TRO	FUMAT
Passejar pel bosc				
Banyar-se al riu				
Anar de festa				
Llegir còmics				

9.— Seguint el camí de la serp completa la sèrie.

10.— Fes una visita a la biblioteca de l'escola o del poble i busca llibres que t'informen sobre la vida i els costums dels animals. Després fes una fitxa de cada llibre. Ací en tens una que et pot servir de model.

TÍTOL DEL LLIBRE:.....

DE QUIN ANIMAL O ANIMALS PARLA:.....

AUTOR O AUTORA:.....

EDITORIAL:.....

LLENGUA EN QUÈ ÉS ESCRIT:.....

11.— El protagonista de l'últim conte és un gos. Imagina què hauria pogut passar en la història si en comptes d'un gos haguera sigut una vaca. Conta-ho.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

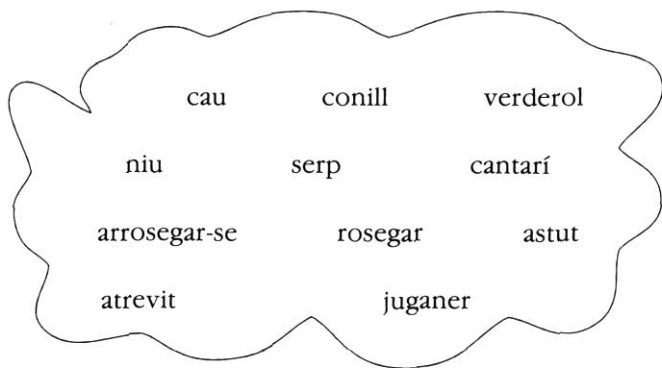
12.— En aquesta sopa de lletres trobaràs cinc noms d'animals que apareixen en el llibre.

M	B	C	H	J	A	E	T	I	R
A	N	B	O	G	O	S	N	I	A
N	T	O	S	L	O	M	T	E	T
P	A	N	Y	A	O	C	Q	S	O
P	R	I	N	T	A	M	L	X	L
C	O	E	L	A	T	O	S	A	I
M	N	U	S	V	O	T	A	I	F

13.— Completa el quadre següent posant una X en les quadrícules adequades.

	Vertebrat	Invertebrat	Carnívor	Herbívor	Omnívor	Vivípar	Ovípar	Mamífer
Ratolí								
Colom								
Tigre								
Gos								
Rabosa								
Conill								
Serp								

14.— Fixa't en el següent núvol de paraules.

Escriu una història utilitzant totes les paraules del núvol.

15.— *El mural de les endevinalles.* Formeu un grup de quatre alumnes. Busqueu en la biblioteca llibres d'endevinalles. Seleccioneu les que siguen d'animals. Escriviu-les en lletres grans en una cartolina. Convideu els companys i companyes de les altres classes a trobar les solucions.

